

TJÄNSTESKRIVELSE

2016-05-30

Kommunstyrelsen

Remissvar - Låt fler forma framtiden (SOU 2016:5)

Dnr: KS 16/123

Sammanfattning av ärendet

Södertälje kommun har inbjudits att lämna remissvar på betänkandet Låt fler forma framtiden. Kommunstyrelsens kontor har tagit fram ett förslag till yttrande.

Kommunstyrelsen föreslås godkänna förslaget till yttrande avseende betänkandet Låt fler forma framtiden (SOU 2016:5)

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens kontors PM den 30 maj 2016

Kommunstyrelsens kontors tjänsteskrivelse den 30 maj

Sammanfattning av betänkande Låt fler forma framtiden

Ärendet

Södertälje kommun har inbjudits att lämna remissvar på betänkandet Låt fler forma framtiden (SOU 2016:5).

Uppdraget för 2014 års Demokratiutredning kallad Låt fler forma framtiden har varit att utreda hur engagemanget inom den representativa demokratin kan öka och breddas och hur medborgarnas möjligheter till delaktighet i och inflytande över det politiska beslutsfattandet mellan de allmänna valen ska förstärkas.

Fokus i demokratiutredningen är det som kallas för mellanvalsdemokrati, dvs. individers möjligheter att utöva inflytande på andra sätt än genom de allmänna valen. Uppdraget rör främst två former av politisk påverkan. Det handlar för det första om möjligheten att utöva inflytande som förtroendevald och, för det andra, om möjligheterna att som enskild individ eller tillsammans med andra påverka politiska beslutsfattare mellan valen. Exempel på sådana aktiviteter är, folkomröstningar, medborgarförslag, medborgardialoger och remissvar, eller genom informella påverkanskanaler, t.ex. demonstrationer, mediekampanjer, namninsamlingar och direkta kontakter med politiker.

Utredningen behandlar också frågan om politisk representation och huruvida de förtroendevalda avspeglar befolkningssammansättningen utifrån kön, bakgrund, ålder och funktionsförmåga.

Speciellt fokus har lagts på frågan om politisk representation, delaktighet och inflytande för unga och personer med funktionsnedsättningar.

Södertälje välkomnar därför majoriteten av de förslag som presenteras i utredningen. De synpunkter kommunen har handlar främst om vissa förtydliganden och frågor, samt synpunkter på förslagets utformning. Kommunstyrelsen föreslår godkänna förslaget till yttrande avseende betänkandet Låt fler forma framtiden (SOU 2016:5)

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

De ekonomiska konsekvenserna av föreslagna åtgärder och lagändringar går inte att bedöma i nuläget.

Kontorets/förvaltningens förslag till nämnden:

Kommunstyrelsen godkänner förslaget till yttrande avseende betänkandet Låt fler forma framtiden (SOU 2016:5)

Camilla Broo

Tf stadsdirektör

Handläggare: Albin Lindström
Utredare
Utredning och hållbarhet
Telefon (direkt): 08-523 028 48
E-post: albin.lindstrom@sodertalje.se

Beslutet skickas till

Akten

PM | 2016-05-30

Låt fler forma framtiden

Remissvar

Albin Lindström
Utredare
Enheten för utredning och hållbarhet
Telefon (direkt): 08-523 028 48
E-post: albin.lindstrom@sodertalje.se

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
2. Demokratiutredningens förslag och bedömningar	3
Kapitel 3 Om delaktighet och jämlikt inflytande.....	3
Kapitel 5 Valdeltagande och politiskt engagemang mellan valen	3
Kapitel 6 De politiska partierna	4
Kapitel 7 De förtroendevalda och den sociala representativiteten.....	5
Kapitel 8 De förtroendevaldas villkor.....	5
Kapitel 9 Den lokala politikens organisering.....	7
Kapitel 10 Deltagande och inflytande på nationell nivå.....	7
Kapitel 11 Medborgardialog och samråd i kommuner och landsting.....	8
Kapitel 12 Det förstärkta folkinitiativet.....	9
Kapitel 13 Medborgarförslag och folkmotion	10
Kapitel 14 Ungas delaktighet och inflytande	10
Kapitel 15 Delaktighet och inflytande för personer med funktionsnedsättning	11
Kapitel 17 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser	12

1. Inledning

Södertälje kommun har inbjudits att lämna remissvar på betänkandet Låt fler forma framtiden (SOU 2016:5). Den bild som i utredningen målas upp över demokratins ställning och dess utmaningar stämmer bra överens med den bild vi ser i Södertälje. Utredningen går också till stor del hand i hand med kommunens pågående demokratiarbete genom demokratiberedningen. Södertälje välkomnar därför majoriteten av de förslag som presenteras i utredningen. De synpunkter kommunen har handlar främst om vissa förtydliganden och frågor samt synpunkter på förslagets utformning.

Nedan följer en genomgång av de bedömningar och förslag som presenteras i utredningen tillsammans med Södertälje kommuns kommentarer på dessa. De förslag som berör de politiska partiernas roll samt demokratifrågor på nationell nivå lämnas till stor del utan kommentarer då kommunen inte direkt kan påverka dessa aktörer eller beslutsnivåer.

Remissen har behandlats av enheten för utredning och hållbarhet. En workshop har hållits tillsammans med demokratiberedningen under beredningsprocessen. Beredningen har även fått lämna synpunkter på remissvaret till kommunstyrelsen.

2. Demokratiutredningens förslag och bedömningar

Kapitel 3 Om delaktighet och jämlikt inflytande

Utredningens förslag: Målet för demokratipolitiken ersätts med följande mål: En hållbar demokrati som kännetecknas av delaktighet och jämlikt inflytande. Målsättningen med en hållbar demokrati uppnås genom specifika delmål.

Utredningens förslag: En maktutredning tillsätts för att sammanställa kunskap om hur maktförhållandena i det svenska samhället har förändrats sedan millenniumskiftet och för att analysera hur pågående samhällsförändringar kan påverka maktförhållandena på sikt.

Södertälje kommuns kommentarer: Den svenska demokratin är i ständig förändring. Maktförhållanden mellan stat och kommun, mellan folkvalda och medborgare ändras också över tid och bör analyseras för att utveckla den lokala demokratin och politiken. Södertälje välkomnar därför de föreslagna åtgärderna.

Kapitel 5 Valdeltagande och politiskt engagemang mellan valen

Utredningens förslag: I syfte att skapa jämlika förutsättningar för ett aktivt deltagande bör regeringen utöka stödet till organisationer i det civila samhället som arbetar med att öka det politiska deltagandet. Regeringens satsning på lokala resurscenter kan ha en viktig betydelse för demokratiutvecklingen och för att denna insats ska kunna påverka den politiska jämlikheten ska satsningen utökas och omfatta fler organisationer och stadsdelar.

Utredningens bedömning: Möjligheten till tillgängliga mötesplatser för sociala möten bör förbättras i kommunerna. Ett sätt för kommuner att få tillgång till fler möteslokaler är att öppna upp skolans lokaler för föreningsaktiviteter efter skoltid.

Utredningens bedömning: Det är viktigt att allmänheten har tillgång till tillförlitlig information om de bestämmelser som gäller för politiska möten och demonstrationer. Kommuner bör informera om vad som gäller på sin webbplats.

Utredningens bedömning: Valdeltagandet har ökat, men skillnader kvarstår mellan olika väljargrupper. Det offentliga bör därför fortsatt verka för ett högt och mer jämlikt valdeltagande. Det kan exempelvis ske genom satsningar på att stärka kunskapen om demokratin, stimulera det politiska intresset och öka valdeltagandet bland unga och utrikes födda. Vi anser vidare att partierna bör redovisa hur de har använt det stöd som fördelas till partierna för informationsinsatser inför allmänna val.

Utredningens bedömning: Särskilda insatser bör vidtas för att öka valdeltagandet bland utlandssvenskar. För att underlätta röstandet bland denna väljargrupp kan öppettiderna på svenska utlandsmyndigheter och honorära konsulat utökas inför de allmänna valen.

Södertälje kommuns kommentarer: Södertälje kommun är positiv till det utökade statliga stöd som föreslås till det civila samhället för att arbeta med demokratiskt deltagande och inflytande. Södertälje har ett gott samarbete med civilsamhället i demokratifrågor och ser många fördelar med ett utvecklat samarbete.

Det är viktigt att inte glömma kommunens roll i att stötta det civila samhällets organisationer i ett lokalt resurscenter och andra demokratistärkande projekt. Kommunens roll kan variera men bör vara tydlig i rollfördelning, ansvar och i det demokratiska uppdraget, både gentemot civilsamhället och mot den aktuella målgruppen.

Kapitel 6 De politiska partierna

Utredningens bedömning: Ett utvecklingsarbete bör ske inom de politiska partierna i syfte att stärka deras roll i demokratin. Partierna kan bl.a. behöva utveckla sitt rekryteringsarbete liksom den interna demokratin.

Utredningens bedömning: Den idealbild där partierna utgör länken mellan väljarna och beslutsfattandet måste omvärderas. Partiernas svårigheter att kanalisera väljarintresset motiverar att väljarna ges alternativa vägar att föra fram sina intressen och åsikter till beslutsfattarna.

Utredningens bedömning: En förnyad översyn av partistödet och ledamotsstödet bör genomföras. Syftet med översynen bör vara att klargöra hur de olika stöden fördelas, i vilken mån de olika formerna av partistöd används på ett ändamålsenligt sätt och om det finns skäl att göra förändringar eller förtydligande i gällande regelverk.

Södertälje kommuns kommentarer: Södertälje ser positivt på att formerna för partistöd och ledamotsstöd ses över.

Kapitel 7 De förtroendevalda och den sociala representativiteten

Utredningens bedömning: Den förbättring som skett under senare år när det gäller jämställdheten i styrelser och nämnder i kommuner och landsting samt för ordförandeposter ger inte någon anledning att föreslå tvingade åtgärder såsom kvotering. Däremot är den bristande jämställdheten i styrelserna i de kommunala bolagen ett problem.

För att könsbalansen i de kommunala bolagens styrelser ska bli jämnare kan partierna samordna sina nomineringsprocesser. Kommunerna och landstingen bör eftersträva en könsfördelning i styrelserna på minst 40 procent.

Utredningens förslag: Den sociala representativiteten i de politiska församlingarna på nationell och lokal nivå ska en gång per mandatperiod följas upp av SCB.

Utredningens bedömning: Fullmäktige eller styrelsen bör verka för att fler kvinnor, utrikes födda, unga och äldre ska vilja ta förtroendeuppdrag och kandidera till tyngre uppdrag.

Utredningens bedömning: De politiska partierna har det huvudsakliga ansvaret för att förbättra den sociala representativiteten. Partierna bör genomföra ett systematiskt arbete för att försäkra att politiken blir mer jämställd och jämlik.

Södertälje kommuns kommentarer: De politiska partierna har det främsta ansvaret för att förbättra den sociala representativiteten. Södertälje kommun ser positivt på en bred representativitet i våra politiska församlingar och verkar för att skapa ett intresse för politiskt och demokratiskt engagemang bland unga och andra grupper med sämre möjlighet till delaktighet och inflytande.

Kapitel 8 De förtroendevaldas villkor

Utredningens bedömning: Antalet förtroendeuppdrag i kommuner och landsting bör inte minska ytterligare. Det är betydelsefullt att kommuner och landsting behåller en nämndstruktur som ger möjlighet för oerfarna förtroendevalda att skolas in i politiken.

Utredningens bedömning: För att stimulera det demokratiska deltagandet på lokal nivå kan kommuner genomföra försök med direktval till ett begränsat antal platser i en geografisk nämnd. Regeringen bör se till att eventuell försöksverksamhet följs upp och utvärderas.

Utredningens bedömning: Kommunerna och landsting bör underlätta för förtroendevalda att fullgöra sina uppdrag vid sidan av heltidsarbete eller hem- och familjesysslor.

Utredningens bedömning: Kommunerna och landsting kan underlätta för förtroendevalda med barn i behov av tillsyn genom att besluta om mer generösa regler för förskola och barnomsorg.

Utredningens förslag: Utöka möjligheten att behålla ett uppdrag trots flytt från kommunen eller landstinget till att också omfatta fullmäktigeledamot. Om en förtroendevald upphör att vara valbar, ska uppdraget upphöra vid nästa fullmäktigesammanträde, om inte fullmäktige beslutar att den förtroendevalde får ha kvar sina uppdrag under återstoden av mandattiden.

Utredningens bedömning: För att tillförsäkra att nya förtroendevalda är förberedda inför sitt uppdrag kan kommuner och landsting erbjuda introduktionsutbildningar.

Utredningens förslag: Kommunallagen ska innehålla en bestämmelse om att kommuner och landsting ska verka för att förtroendevalda ska kunna fullgöra sina uppdrag under trygga och säkra former.

Utredningens bedömning: Det är viktigt att kommunerna och landstingen följer bestämmelserna om att de förtroendevalda har rätt till skälig ersättning för den pension och de semesterförmåner som de förtroendevalda förlorar på grund av sina uppdrag. Fullmäktige i samtliga kommuner och landsting bör fatta beslut i enlighet med 4 kap. 13 § KL att tillämpa schablonersättningar för bl.a. egenföretagare. Ersättningen kan omfatta en viss del av den tid som en förtroendevald utför för att kommunicera med medborgare.

Utredningens förslag: Fullmäktige får besluta att en förtroendevald som fullgör sitt uppdrag på heltid eller betydande del av heltid ska få vara ledig från sitt uppdrag under en tidsbegränsad period, dock högst ett år, för att vara föräldraledig. Detsamma gäller sådan förtroendevald som på grund av sjukdom har nedsatt arbetsförmåga. Fullmäktige ska om ledighet beviljas besluta om hur lång tid ledigheten ska pågå och om arvode, pension och ekonomiska förmåner ska utgå under ledigheten. Fullmäktige får utse en ersättare i nämnder och styrelse för den ledige under ledighetsperioden.

Södertälje kommuns kommentarer: Södertälje kommun ser positivt på insatserna som föreslås för att underlätta för förtroendevalda att fullgöra sina uppdrag.

Det är bra att förtydliga kommunernas ansvar för att verka för att förtroendevalda ska kunna utföra sina uppdrag under trygga och säkra former. De förebyggande insatserna är speciellt viktiga. Förutsättningar och behov skiljer sig mellan landets kommuner och det vore önskvärt om det i samband med lagändringen togs fram ett stöd för hur kommunerna kan och bör arbeta med frågan om trygghet och säkerhet.

Kapitel 9 Den lokala politikens organisering

Utredningens bedömning: Fullmäktige bör ha tillräckliga befogenheter att granska och utkräva ansvar. Fullmäktige kan uppbygga en praxis för den interna granskningen av maktutövningen.

Utredningens bedömning: Fullmäktige bör besluta om en uppdragsbeskrivning för ordföranden i styrelsen och nämnderna samt övriga förtroendevalda som fullgör sitt uppdrag på heltid eller betydande del av heltid.

Utredningens bedömning: För att motverka elitisering och maktkoncentration i politiken bör partierna i fullmäktige överväga en begränsning av antalet mandatperioder som en person kan inneha uppdraget som ordförande.

Utredningens förslag: Fullmäktige ska kunna hålla debatter utan samband med annan handläggning. Fullmäktigepresidiet kan fatta beslut om att kalla till debatt samt om vilket eller vilka ämnen som debatten ska omfatta.

Södertälje kommuns kommentarer: Kommunen ser positivt på att utveckla formerna för den lokala politikens organisering. Framförallt åtgärderna för att synliggöra fullmäktigesammanträdena och lyfta fullmäktiges roll både som kommunens beslutande församling och som ett fönster för lokalpolitisk debatt, är önskvärda.

Kapitel 10 Deltagande och inflytande på nationell nivå

Utredningens bedömning: Det är viktigt att Regeringskansliet breddar urvalet av organisationer som bjuds in till att delta i remissprocesser, samråd och hearings och verkar för att nå ut till organisationer som annars inte gör sin röst hörd.

Utredningens förslag: En arbetsgrupp sätts upp inom Regeringskansliet med uppdrag att utveckla digitala verktyg för remisshantering, samråd, hearings och konsultation. Arbetsgruppen ska också lämna förslag på hur Regeringskansliets elektroniska förvaltning kan utvecklas.

Utredningens bedömning: Utredningar bör få tydligare instruktioner att samråda med det civila samhället. För att möjliggöra en dialog med berörda intressenter och en bredare allmänhet är det viktigt att utredningar får tillräckligt med tid för att genomföra sina uppdrag.

Utredningens bedömning: En reglering som innebär ett register över lobbyister vid riksdagen är inte önskvärd.

Utredningens förslag: Medborgerlig förslagsrätt, s.k. folkmotion, bör införas i riksdagen. En utredning tillsätts med uppdrag att genomlysna frågan om folkmotion och ta fram ett förslag till ändringar i Riksdagsordningen.

Utredningens bedömning: Riksdagen bör verka för att allmänheten har god insyn i riksdagens arbete.

Kapitel 11 Medborgardialog och samråd i kommuner och landsting

Utredningens förslag: Fullmäktige ska verka för att medlemmarna i kommunen eller i kommun inom landstinget har förutsättningar att delta och framföra sina synpunkter inför beslut.

Utredningens bedömning: Den medborgerliga delaktigheten bör hanteras inom ramen för de folkvaldas forum, nämligen under beredningen av ärenden till fullmäktige. Förslaget om att verka för att medlemmarna ska ha förutsättningar att delta och framföra sina synpunkter inför beslut ska ses som en demokratisk princip.

Utredningens bedömning: Fullmäktige bör anta riktlinjer eller principer för hur samråd och medborgardialoger ska genomföras. Riktlinjerna bör vara tydliga och innehålla syftet och målsättningen med samråden och medborgardialogerna, i vilka ärenden samråd och medborgardialog ska genomföras och hur resultaten ska dokumenteras och kommuniceras. Kommunerna och landstingen bör särskilt säkerställa att samråden och dialogerna är öppna och tillgängliga för alla samt att åtgärder vidtas för att säkra den politiska jämlikheten.

Utredningens bedömning: Förslaget om att fullmäktige ska verka för att medlemmarna har förutsättningar att delta och framföra synpunkter inför beslut motiverar ett systematiskt och genomtänkt demokratifrämjande arbete. Ett sätt är att använda olika forum inom beredningsprocessen, såsom medborgarråd. Ett demokratifrämjande arbete kan vidare underlättas genom att fullmäktige antar en demokratipolicy.

Utredningens bedömning: För att medborgarrådets syfte och form ska bli tydliga finns det ett värde i att reglementen för råden antas av fullmäktige.

Utredningens bedömning: Kommuner och landsting bör på sin webbsida ha en plats där all information och alla redskap som är relevanta för den demokratiska delaktigheten bland de som bor och verkar i kommunen eller i en kommun inom landstinget görs tillgängliga.

Södertälje kommuns kommentarer: Södertälje kommun ser mycket positivt på utredningens förslag och bedömning avseende medborgardialog och samråd. Bedömningen att kommuner bör anta riktlinjer för medborgardialog och arbeta med medborgarråd är positiv då det upplevs som bra verktyg för att öka dialogen med medborgarna på lokal nivå.

Utredningen föreslår förändringar av kommunallagen för att ge medlemmarna i kommunen förutsättningar att delta och framföra sina synpunkter inför beslut. Utredningen pekar på att det snarare handlar om att ge förutsättningar än rena samrådskrav. Frågan är om kommunallagen då är det mest effektiva verktyget för att skapa förutsättningar för deltagande eller om det kan uppnås genom andra insatser?

Kapitel 12 Det förstärkta folkinitiativet

Utredningens förslag: Det ska inte vara nödvändigt för initiativtagare att uppvisa egenhändiga namnteckningar. Det ska vara möjligt att samla in underskrifter via internet.

Utredningens förslag: En nationell webbplats ska inrättas som ska kunna användas för namninsamling av folkinitiativ. Den nationella webbplatsen ska tillhandahålla formulär för att registrera folkinitiativ och folkmotioner och för att underteckna initiativ eller motioner med e-legitimation. Ett uppdrag för att upprätta och ansvara för den nationella webbplatsen ska ges till Länsstyrelsen i Västra Götaland. Behandling av personuppgifter ska kunna ske för att tillhandahålla en tjänst för namninsamling.

Utredningens bedömning: Folkinitiativet måste omfatta uppgifter om initiativtagarnas personnummer.

Utredningens förslag: Vid fastställandet av antalet erforderliga namnunderskrifter för att väcka ett folkinitiativ ska antalet röstberättigade kommun- eller landstingsmedlemmar anses vara det antal röstberättigade som fanns i kommunen eller landstinget på valdagen vid det senaste ordinarie valet.

Utredningens bedömning: För att allmänheten ska få information om pågående initiativ och för att stimulera opinionsbildning och politisk debatt om den aktuella frågan kan kommuner och landsting publicera ett pågående folkinitiativ på sin webbplats.

Utredningens bedömning: Om folkomröstningen väckts genom folkinitiativ bör samråd ske med initiativtagarna inför det att beslut fattas om frågan och de svarsalternativ som ska ställas till de röstberättigade.

Utredningens bedömning: För att undvika konflikter och missnöje rörande fullmäktiges beslut efter en folkomröstning kan de politiska partierna i en kommun eller i ett landsting före en lokal folkomröstning deklarerar under vilka förutsättningar de avser att följa resultaten av folkomröstningen. En riktlinje för detta bör vara ett valdeltagande på över 50 procent.

Utredningens bedömning: Lagen om kommunala folkomröstningar bör ses över i särskild ordning.

Utredningens bedömning: Försökverksamhet med e-röstning i kommunala folkomröstningar bör genomföras.

Södertälje kommuns kommentarer: Förslaget att underlätta möjligheterna till lokala folkomröstningar är positivt. Användandet av internetlösningar och e-röstning är positivt ur effektivitets- och förenklingsperspektiv samtidigt som fokus inte helt kan föras över till e-lösningar då alla medborgare inte har tillgång till en fast internetuppkoppling.

Fler riktlinjer än ett valdeltagande på över 50 procent bör tas fram för att stötta kommunerna i att hantera frågan om/när en folkomröstnings resultat bör följas. Missnöje och konflikter uppstår lätt om förväntningarna från medborgarna skiljer sig från politikernas beslut.

Kapitel 13 Medborgarförslag och folkmotion

Utredningens förslag: Ett nytt verktyg ska införas i kommunallagen för att främja dialogen mellan väljare och förtroendevalda, en möjlighet att väcka ett ärende i fullmäktige genom en folkmotion.

Ärende i fullmäktige får väckas om en folkmotion får stöd av minst en procent av de folkbokförda i kommunen eller i landstinget. Det är antalet folkbokförda den siste december året före det år som folkmotionen lämnas in som är utgångspunkten vid beräkningen av en procent. Folkmotionen ska vara skriftlig, ange den aktuella frågan och undertecknas av motionärerna samt innehålla uppgifter om när undertecknandet gjorts, namnförtydliganden, personnummer och uppgift om deras adresser.

Möjligheten att stödja en folkmotion ska ges i sex månader. En folkmotion bör beredas så att fullmäktige kan fatta beslut inom ett år från det att folkmotionen väcktes. Fullmäktige ska ges möjlighet att överlåta till styrelse eller annan nämnd att besluta i ärenden som väckts genom folkmotion, utom i de fall som avses i 3 kap. 9 § KL, dvs. ärenden som är av principiell beskaffenhet eller av större vikt för kommunen eller landstinget. Styrelse eller en nämnd som handlägger sådana ärenden ska minst en gång om året informera fullmäktige om de beslut som fattats i ärendena. Folkmotion ersätter medborgarförslag och bestämmelserna om medborgarförslag ska upphävas.

Utredningens bedömning: För att ta emot alla medborgarnas synpunkter eller klagomål om kommunens eller landstingets verksamhet kan en förslagslåda införas av kommuner och landsting.

Södertälje kommuns kommentarer: Södertälje kommun ser positivt på att ersätta medborgarförslag med folkmotion. Kommunerna runt om i landet har olika erfarenheter av medborgarförslag, i vissa fall har modellen varit lyckad medan andra kommuner har haft svårt att skapa ett fungerande arbetssätt. En förutsättning för folkmotionen är att tillgängligheten till motionerna är god samt att informationen om möjligheten att lägga folkmotioner är tydlig.

En nationell e-portal likt den som beskrivs i utredningen är bra men möjligheten bör finnas att få information samt att stödja en folkmotion även utan internetuppkoppling och e-legitimation.

Kapitel 14 Ungas delaktighet och inflytande

Utredningens förslag: En försöksverksamhet med sänkt rösträttsålder till 16 år genomförs vid val till kommunfullmäktige 2018 och 2022. Försöksverksamheten ska genomföras i kommuner som efter ansökan till regeringen och beslut i fullmäktige väljer att ingå i försökverksamheten. Försöksverksamheten ska följas upp och utvärderas av regeringen efter valet 2022 i särskild ordning. Försökverksamhetens framgång ska bedömas efter valdeltagandets nivå, dess förmåga att engagera unga till att ta förtroendeuppdrag i kommunen och andra relevanta demokratieffekter.

Utredningens förslag: Förslaget om att fullmäktige ska verka för att medlemmarna har förutsättningar att delta och framföra sina synpunkter inför beslut innebär att kommunerna och

landstingen också bör tillförsäkra sig om att ungas perspektiv kommer till uttryck i beslutsprocesser.

Utredningens bedömning: För att ungas perspektiv ska få ett konkret genomslag i det politiska beslutsfattandet bör kommuner och landsting anta en policy eller en handlingsplan för den lokala ungdomspolitiken.

Utredningens förslag: För att öka kunskapen om hur kommuner och landsting fungerar och om formerna för medborgerligt inflytande ska kunskap om den lokala demokratins funktionssätt ingå som en av insatserna i det nationella skolutvecklingsprogrammet.

Utredningens bedömning: För att eleverna ska få en konkret förståelse för den lokala demokratins funktionssätt bör skolor i större utsträckning än i dag samverka med den politiska förvaltningen i kommuner och landsting och träffa företrädare för de politiska partierna på lokal nivå.

Utredningens förslag: För att kunskapen om kritisk granskning och källkritik ska öka bland skolelever ska kritisk granskning och källkritik ingå som en av insatserna i det nationella skolutvecklingsprogrammet.

Utredningens bedömning: Ungas rätt att liksom andra medborgare gå samman för att ägna sig åt gemensamma intressen eller för att driva opinionsbildning och politik, såväl i skolan som på fritiden, bör uppmuntras, respekteras och stödjas.

Utredningens bedömning: De politiska studentförbunden, politiska partier och andra föreningar bör ges förutsättningar att informera om sin verksamhet och föra en politisk debatt på högskolorna. Högskolorna bör i sin verksamhet främja respekten för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

Södertälje kommuns kommentarer: Södertälje kommun tar inte ställning i frågan om sänkt rösträttsålder men ser positivt på en modell med (valfri) försöksverksamhet för att kunna avgöra frågan om en eventuellt sänkt rösträttsålder.

Kapitel 15 Delaktighet och inflytande för personer med funktionsnedsättning

Utredningens förslag: I syfte att säkerställa att den demokratiska delaktigheten får större utrymme i funktionshinderspolitiken bör demokratisk delaktighet och inflytande för personer med funktionsnedsättning utgöra ett eget mål i den kommande funktionshindersstrategin.

Utredningens bedömning: Personer med funktionsnedsättning röstar i lägre utsträckning än övriga befolkningen. Mot denna bakgrund bör insatser för att öka valdeltagandet i gruppen genomföras.

Utredningens bedömning: Vid beräkningen av tid inom ramen för en behovsbedömning ska förtroendevalda med nedsatt funktionsförmåga som blivit beviljade insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken eller ledsagarservice enligt socialtjänstlagen, om behoven inte tillgodoses på annat sätt,

få tillgodoräkna sig tid som är direkt kopplad till att kunna fullgöra ett uppdrag som förtroendevald inom kommun, landsting eller riksdagen. Regeringen får meddela föreskrifter om bedömningen av hur antalet timmar ska beräknas.

Utredningens bedömning: Vissa förtroendevalda har en funktionsnedsättning som innebär behov av assistans för att de ska kunna tillgodogöra sig material före och under sammanträden. En utredning bör tillsättas för att se över förutsättningarna för förtroendevalda med funktionsnedsättningar som innebär behov av assistans att utöva sina uppdrag utan hinder för sekretess.

Utredningens bedömning: Kommunen eller landstinget bör tillhandahålla tillgängliga lokaler för politiska möten, särskilt partigruppsmöten och nämndsammanträden.

Utredningens bedömning: Fullmäktige bör möjliggöra beslutsfattande på distans i fullmäktige och nämnder.

Utredningens bedömning: Kommunerna och landstingen bör ha råd för samverkan med funktionshindersrörelsen. Fullmäktige bör anta reglementen för rådets funktion i den kommunala organisationen.

Södertälje kommuns synpunkter: Personer med funktionsnedsättningar är en av de grupper där möjligheten till inflytande och delaktighet är låg. Genom handikapråd och liknande stärks möjligheten till inflytande över det politiska beslutsfattandet. Södertälje kommun ser positivt på de föreslagna förändringarna.

Kapitel 17 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Utredningens förslag: Ändringarna i kommunallagen ska i huvudsak träda i kraft den 1 juli 2017. De ändringar i kommunallagen som berör de förtroendevalda och deras förtroendeuppdrag ska däremot träda i kraft den 1 januari 2019.

För medborgarförslag som väckts i fullmäktige före den 1 juli 2017 gäller bestämmelserna om medborgarförslag till dess fullmäktige eller om fullmäktige har överlåtit till styrelsen eller annan nämnd att besluta i ärendet, styrelsen eller nämnden har beslutat i de väckta ärendena.

Lagen om försöksverksamhet med sänkt rösträttsålder vid kommunala val och folkomröstningar ska träda i kraft den 1 juli 2017. Lagen ska gälla till och med den 31 december 2022.

Södertälje kommuns synpunkter: Södertälje ser positivt på att ikraftträdandet sker succesivt och att de förändringar som berör de förtroendevalda följer med nästa mandatperiod.